

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LWA.410.001.05.2022

Pani
dr hab. Małgorzata Manowska
Pierwszy Prezes
Sądu Najwyższego
Plac Krasińskich 2/4/6
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 04 Sąd Najwyższy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy w Warszawie, pl. Krasińskich 2/4/6, 00-950 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr hab. Małgorzata Manowska, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ² , od 26 maja 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Jerzy Kęcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/12/2022 z 11 stycznia 2022 r. 2. Rafał Ulewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/11/2022 z 11 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 04 Sąd Najwyższy.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analizy porównawczej wykonania planu dochodów;– kontroli przestrzegania ustalonych dla części 04 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;– kontroli prawidłowości dokonanych blokad;– analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;

¹ Dalej także: Sąd lub SN.

² Dalej także: Pierwszy Prezes SN.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

- analizy wybranej próby wydatków oraz trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym jednego w trybie przetargu nieograniczonego;
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczącej sporządzania sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa w części 04.

Kontrolą objęto wykonanie budżetu w części 04 Sąd Najwyższy w rozdziałach 75102 Naczelné organy sądownictwa, 75312 Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne, które dotyczyły działalności czterech izb Sądu oraz w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Na podstawie art. 7 § 4 i § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym⁵, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej, posiada uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych w zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego związanego z funkcjonowaniem Izby Dyscyplinarnej oraz jest odpowiedzialny za wykonanie budżetu Sądu Najwyższego w zakresie związanym z funkcjonowaniem tej Izby. Wydatki Izby Dyscyplinarnej zbadano w ramach próby wydatków części 04 Sąd Najwyższy. Dysponentem części budżetowej 04 Sąd Najwyższy jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 04 Sąd Najwyższy.

W wyniku działań kontrolnych przeprowadzonych w obszarach wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatki w części 04 zostały zrealizowane w granicach posiadanych środków finansowych oraz kwot ujętych w planie finansowym.

Na podstawie analizy 6,1% wydatków Sądu ustalono, że zostały one wykonane w sposób celowy i gospodarny. Objęte badaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

Pozytywną ocenę uzasadnia także wywiązywanie się Pierwszego Prezesa SN z określonego w art. 175 ustawy o finansach publicznych obowiązku sprawowania nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetu w części 04 Sąd Najwyższy oraz stosowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych i gospodarczych, co zapewniło racjonalne wydatkowanie środków oraz prawidłowe i rzetelne sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, ze zm.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W 2021 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 1357,2 tys. zł, co stanowiło 304,4% wykonania dochodów w 2020 r. Ich głównym źródłem były: wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych w kwocie 915,2 tys. zł, tj. 67,4% dochodów ogółem, wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, w szczególności związane z podnajmem pracownikom i sędziom Sądu Najwyższego miejsc postojowych na parkingu podziemnym i wynajmem pomieszczeń na świadczenie usług gastronomicznych w Kompleksie Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości w kwocie 171,5 tys. zł (12,6% dochodów) oraz wpływy z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych 78,4 tys. zł (5,8%)⁸. W ogólnej kwocie dochodów w części 04, dochody z działalności Izby Dyscyplinarnej wyniosły 20,4 tys. zł⁹.

Dochody zrealizowane w 2021 r. były wyższe o 1089,2 tys. zł, tj. o 406,4% od planowanych (268,0 tys. zł) oraz wyższe o 911,3 tys. zł od wykonanych w 2020 r. (445,9 tys. zł). Na wyższą realizację dochodów wpłynęły przede wszystkim zwiększone o 706,2 tys. zł, tj. o 337,9% wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych¹⁰ oraz wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, głównie z tytułu podnajmu pracownikom i sędziom miejsc postojowych na parkingu podziemnym zlokalizowanym na placu Krasieńskich¹¹.

(akta kontroli str. 50-59)

Na koniec 2021 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych wyniosły 840,6 tys. zł, z czego kwota zaległości netto wyniosła 2,6 tys. zł. W Izbie Dyscyplinarnej należności pozostałe do zapłaty wynosiły 3,5 tys. zł, a zaległości netto 0,4 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2020 r., należności pozostałe do zapłaty ogółem były wyższe o 833,6 tys. zł i dotyczyły głównie nieuiszczonych kar wynikających z zawartej umowy o świadczenie ochrony fizycznej i obsługi systemów ochrony technicznej w Kompleksie Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości w kwocie 756,1 tys. zł¹².

(akta kontroli str. 57-58, 268-269, 280-306)

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r.¹³, w części 04 Sąd Najwyższy, zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 191 296,0 tys. zł¹⁴.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ W tym m.in. zwroty nadpłaconych składek z tytułu ubezpieczenia społecznego w kwocie 49,9 tys. zł oraz rozliczenia z tytułu opłat eksploatacyjnych za lokale służbowe w kwocie 14,2 tys. zł.

⁹ W tym: wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa 11,6 tys. zł, wpływy z różnych dochodów 4,4 tys. zł, z rozliczeń z lat ubiegłych 2,5 tys. zł oraz wpływy z opłat kosztów sądowych 1,9 tys. zł.

¹⁰ W 2021 r. przedterminowo dokonano spłaty czterech pożyczek a w jednym przypadku spłaty częściowej.

¹¹ Zwiększone wpływy z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa związane były w szczególności z realizacją wniosku pokontrolnego zawartego w wystąpieniu z kontroli P/20/001 Wykonanie budżetu państwa w 2019 r., dotyczącego obciążania sędziów i pracowników kosztami korzystania z miejsc parkingowych. Wpływy ogółem z tego tytułu wyniosły 113,2 tys. zł, z czego 101,6 tys. zł w rozdziale 75102 oraz w 11,6 tys. zł w rozdziale 75114.

¹² Naliczone kary dotyczyły niewywiązywania się kontrahenta z warunków określonych w umowie z 30 grudnia 2020 r.

¹³ Dz. U. poz. 190, ze zm.

¹⁴ Z tego w rozdziale 75102 Naczelne organy sądownictwa 137 486,0 tys. zł, w rozdziale 75312 Uposażenie sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne 34 300,0 tys. zł, a w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego 19 510,0 tys. zł. Kwoty te uwzględniają zmiany w planie finansowym SN wynikające z nowelizacji ustawy z dnia 14 października

Plan w części 04 SN został zmniejszony o kwotę 19 447,0 tys. zł i wyniósł 171 849,0 tys. zł. Zmniejszenie planu wydatków spowodowane było m.in. niewykorzystaniem środków na wypłatę wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń w wyniku niepowołania nowych sędziów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, mniejszej niż planowano liczby uposażeń wypłaconych sędziom w stanie spoczynku oraz mniejszą liczbą świadczeniobiorców uprawnionych do pobierania uposażenia rodzinnego. Ponadto ze względu na utrzymujący się stan zagrożenia epidemicznego w 2021 r., wystąpiły zakłócenia w realizacji zamówień publicznych. Ograniczono lub zrezygnowano z części zaplanowanych zadań, a także zmniejszeniu uległa liczba rozpraw, co skutkowało niższymi kosztami postępowań sądowych i prokuratorskich. W zakresie wydatków na usługi remontowe odstąpiono od realizacji niektórych zadań z uwagi na brak dostępności części zamiennych oraz opóźnienia w dostawach zgłaszane przez wykonawców robót¹⁵.

W związku z nadmiarem posiadanych środków, Pierwszy Prezes SN, na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, wprowadziła sześć blokad wydatków w łącznej kwocie 19 447,0 tys. zł¹⁶.

(akta kontroli str. 62-74, 146, 104-145)

Stosownie do postanowień art. 177 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, o blokowaniu planowanych wydatków niezwłocznie poinformowano Ministra Finansów, który zmniejszył plan wydatków SN. Zmniejszenie planu wydatków finansowych wynikało głównie z niewykorzystanych środków na wynagrodzenia sędziów, asesorów oraz osób zatrudnionych na stanowiskach administracyjnych Izby Dyscyplinarnej.

W 2021 r. dysponent części 04 nie wnioskował o przyznanie środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych budżetu państwa.

(akta kontroli str. 144-146, 148-150)

Analiza decyzji z 23 grudnia 2021 r. o blokowaniu wydatków w kwocie 2560,0 tys. zł (tj. 13,2 % łącznej kwoty zablokowanych wydatków), podjętej przez Pierwszego Prezesa SN na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 177 ust. 1 pkt. 3 tej ustawy, wykazała, że zablokowanie środków finansowych wynikało z niepowołania pełnej obsady stanowisk sędziowskich oraz z utrzymującej się epidemii COVID-19¹⁷. Przedmiotowa decyzja została wpisana do systemu TREZOR w dniu jej podjęcia i wynikała z bieżącej analizy realizowanych wydatków.

(akta kontroli str. 133-134, 148-150)

2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1901).

¹⁵ Dotyczyło to m.in. naprawy wind szklanych, agregatów wody lodowej, systemu zasilania gwarantowanego.

¹⁶ Zarządzenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nr 103/2021 z dnia 3 września 2021 r. – blokada wydatków (4300,0 tys. zł) w rozdziale 75102 i (2600,0 tys. zł) w rozdziale 75312; Zarządzenie nr 116/2021 z 11 października 2021 r. – blokada wydatków (3620,0 tys. zł) w rozdziale 75114; Zarządzenie nr 155/2021 z 10 grudnia 2021 r. – blokada wydatków (1776,0 tys. zł) w rozdziale 75102, (1510,0 tys. zł) w rozdziale 75114 oraz (1700,0 tys. zł) w rozdziale 75312; Zarządzenie nr 157/2021 z dnia 14 grudnia 2021 r. – blokada wydatków (881,0 tys. zł) w rozdziale 75102; Zarządzenie nr 163/2021 z 23 grudnia 2021 r. – blokada wydatków (2040,0 tys. zł) w rozdziale 75102, (360,0 tys. zł) w rozdziale 75114 i (160,0 tys. zł) w rozdziale 75312; Zarządzenie nr 165/2021 z 28 grudnia 2021 r. – blokada wydatków (500,0 tys. zł) w rozdziale 75102.

¹⁷ Blokady środków dokonano m.in. w § 4030 na łączną kwotę 1543 tys. zł, z tego w Izbie Dyscyplinarnej w wysokości 250,0 tys. zł - z powodu niepełnej obsady stanowisk sędziowskich; w § 4000 na łączną kwotę 606,0 tys. zł, z tego w Izbie Dyscyplinarnej o 100,0 tys. zł - z uwagi na mniejsze wydatki na organizację konferencji, odwołania posiedzenia Trybunału Stanu, zakup prasy specjalistycznej, środków czystości, materiałów biurowych, usług poligraficznych, realizację tłumaczeń oraz niższe wydatki na zakup materiałów i wyposażenia oraz usług związanych z bieżącą działalnością Izby Dyscyplinarnej; w § 3020 o 9,0 tys. zł - z powodu niższych wydatków na świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP; w § 3030 o 33,0 tys. zł - z uwagi na niższe wydatki na rekompensaty dla ławników za czas wykonywania czynności w sądzie, diety oraz koszty przejazdów, a także odwołanie posiedzenia Trybunału Stanu; w § 4240 o 35,0 tys. zł z powodu niższych wydatków na zakup publikacji i wydawnictw fachowych; w rozdziale 75312 § 3110 o 160 tys. zł z powodu mniejszej liczby sędziów w stanie spoczynku i mniejszej liczby uprawnionych świadczeniobiorców.

Zrealizowane w 2021 r. wydatki w kwocie 169 569,7 tys. zł (z uwzględnieniem kwoty wydatków niewygasających) stanowiły 98,7% planu po zmianach i były o 23 401,6 tys. zł (tj. o 16,0%) wyższe od zrealizowanych w 2020 r. (146 168,1 tys. zł). Wydatki Izby Dyscyplinarnej wyniosły 13 340,2 tys. zł i stanowiły 9,2% wydatków części 04 oraz 93,5% wydatków Izby w 2020 r. (14 268,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 73-83, 528-533)

Minister Finansów poinformował Pierwszego Prezesa SN o wprowadzeniu zmiany w budżecie państwa na rok 2021 polegającej na przeniesieniu kwoty zablokowanych wydatków na rezerwę celową pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”¹⁸.

(akta kontroli str. 144-145)

Struktura wydatków według grup ekonomicznych w 2021 r. nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do poprzedniego roku budżetowego. Główną pozycję wydatków stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

Wydatki bieżące SN wyniosły 112 795,4 tys. zł i stanowiły 78,0% wydatków ogółem i były wyższe o 658,7 tys. zł (0,6%) od wykonania w 2020 r. W zrealizowanych wydatkach bieżących SN, wydatki Izby Dyscyplinarnej wynosiły 13 267,3 tys. zł (95,3% planu po zmianach) i były wyższe o 315,5 tys. zł (2,4%) od wykonania w 2020 r.

(akta kontroli str. 73-74, 81-83)

Największy udział w 2021 r. w wydatkach bieżących miały wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które wyniosły 89 346,1 tys. zł, z czego 76 184,1 tys. zł stanowiły wynagrodzenia osobowe i 5241,1 tys. zł dodatkowe wynagrodzenie roczne. Wykonanie wydatków osobowych wraz z pochodnymi stanowiło 98,7% planu tych wydatków po zmianach (90 540,0 tys. zł). Wydatki powyższe były większe o 824,2 tys. zł, tj. o 0,9%, w porównaniu do wydatków na wynagrodzenia poniesionych w 2020 r. (88 521,9 tys. zł).

W porównaniu do 2020 r. wydatki na wynagrodzenia dla sędziów były niższe o 3025,5 tys. zł, tj. 8,5%, a na wynagrodzenia osobowe pracowników SN były wyższe o 2915,7 tys. zł, tj. 7,2%.

Niższa realizacja wydatków na wynagrodzenia dla sędziów wynika z braku powołań sędziów do pełnienia funkcji sędziego SN oraz z niższych wypłat nagród jubileuszowych w związku z mniejszą liczbą uprawnionych sędziów. Natomiast wzrost wynagrodzeń pracowników wynikał m.in. z wypłaty specjalnych dodatków motywacyjnych z utworzonego na ten cel dodatkowego funduszu motywacyjnego, zgodnie z ustawą z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021¹⁹, wyższymi kwotami wypłaconych nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych oraz wzrostem dodatków za wieloletnią pracę.

(akta kontroli str. 64-65, 68-69, 71, 73-74)

Przeciętne zatrudnienie w 2021 r. w części 04 SN, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 467 osób i było większe o dziewięć osób w stosunku

¹⁸ MF/BP4.4143.16.4.2021.RC z 29 grudnia 2021 r. podjęta na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 e zm.), a także art. 69 ust.1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.).

¹⁹ Dz. U. poz. 2400, ze zm.

do 2020 r.²⁰. Wzrost zatrudnienia nastąpił w rozdziale 75102 Naczelne organy sądownictwa – z 406 osób do 414 (o osiem osób) i w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej SN – z 52 osób do 53 (o jedną osobę).

(akta kontroli str. 162)

W 2021 r. wydatki Sądu na wynagrodzenia bezosobowe z tytułu umów zlecenia zawartych z osobami fizycznymi, wykonującymi zadania pomocnicze wyniosły 193,0 tys. zł, z tego w Izbie Dyscyplinarnej 111,0 tys. zł. Wynagrodzenia wypłacono osobom, którym powierzono realizację zadań m.in. w zakresie: przygotowania projektów wewnętrznych aktów prawnych, sprawdzenia obowiązujących aktów i dokumentów wewnętrznych pod kątem ich zgodności z normami wyższego rzędu oraz zasadami techniki prawodawczej; wykonywania czynności związanych z obsługą księgową pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej; zapewnienia bieżącej pielęgnacji zieleni.

Ponadto w ramach wydatków bieżących w 2021 r. na zakup pozostałych usług oraz materiałów i wyposażenia wydatkowano 14 541,1 tys. zł, na zakup energii elektrycznej 2070,4 tys. zł, na opłaty za administrowanie i czynsze za budynki i lokale 1473,6 tys. zł oraz na zakup usług remontowych 1195,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 73-74, 154, 156-157, 163)

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 30 218,8 tys. zł (20,9% wydatków SN ogółem), głównie na wypłatę uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych (29 824,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 73-74, 81-83)

Wydatki majątkowe określone w ustawie budżetowej na rok 2021 w kwocie 27 713,0 tys. zł zostały zmniejszone o 1154,0 tys. zł, tj. do kwoty 26 559,0 tys. zł. W 2021 r. Pierwszy Prezes SN wydała cztery zarządzenia w sprawie zmian planu wydatków majątkowych²¹. Zrealizowane wydatki majątkowe (z uwzględnieniem wydatków niewygasających) w kwocie 26 555,5 tys. zł (99,9% planu po zmianach) były wyższe o 22 788,5 tys. zł (sześciokrotnie) od tego rodzaju wydatków poniesionych w 2020 r. (3767,0 tys. zł). Z uwagi na niepozyskanie dodatkowej powierzchni na potrzeby Sądu i niewykorzystanie środków przeznaczonych na zakup nieruchomości w kwocie 25 000,0 tys. zł, Pierwszy Prezes SN zwróciła się do Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z wnioskiem o ujęcie ich w wykazie wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego²².

Efektami rzeczowymi wykonania wydatków majątkowych w 2021 r. było m.in.: zwiększenie bezpieczeństwa w obiekcie SN poprzez modernizację systemu kontroli dostępu; zwiększenie zasobu lokali służbowych o jedno mieszkanie; zmodernizowanie sieci pamięci masowych mające na celu zwiększenie szybkości transmisji danych między macierzami dyskowymi a serwerami i sprawniejsze działanie serwerów; zakupienie wydajniejszej kopiarki i urządzeń skanujących na potrzeby systemu elektronicznego zarządzania dokumentami.

(akta kontroli str. 62-63, 73-74, 84-97, 189-191, 528-533)

Zobowiązania SN wg stanu na 31 grudnia 2021 r. wyniosły 7416,8 tys. zł (w tym zobowiązania Izby Dyscyplinarnej 813,9 tys. zł) i były wyższe od kwoty zobowiązań na

²⁰ Status zatrudnienia zgodnie z RB-70: 01 osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 271 osób, 09 sędziowie i prokuratorzy – 94 osoby, 17 asystenci sędziów i prokuratorów – 102 osoby.

²¹ Zmniejszenia wydatków majątkowych dokonano zarządzeniem Pierwszego Prezesa SN: 19/2021 z 9 lutego 2021 r. o 100,0 tys. zł, 102/2021 z 1 września 2021 r. o 1,0 tys. zł; 116/2021 z 11 października 2021 r. o 820,0 tys. zł oraz 155/2021 z 10 grudnia 2021 r. o 233,0 tys. zł.

²² Pismo nr KPPII.0310.4.21 z 2 grudnia 2021 r.

koniec 2020 r. (7086,7 tys. zł.) o 330,1 tys. zł (o 4,7%). Dotyczyły one przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (5869,3 tys. zł)²³, zakupu usług (958,2 tys. zł) i energii (315,0 tys. zł). Zobowiązania wymagalne nie występowały. Nie stwierdzono przypadków zapłaty odsetek od nieterminowych płatności.

(akta kontroli str. 81-83)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto realizację 80 wydatków w kwocie 8807,8 tys. zł, co stanowiło 6,1 % wydatków ogółem SN. Doboru próby dokonano losowo metodą monetarną oraz w sposób celowy, z pozapłacowych wydatków budżetu państwa²⁴, na podstawie zapisów na koncie 130 rachunek bieżący. Zbadane dowody dotyczyły wydatków bieżących (7460,4 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (1347,4 tys. zł). W próbie uwzględniono wydatki bieżące Izby Dyscyplinarnej dobrane celowo na łączną kwotę 138,8 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki dokonywano w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące bieżącej działalności Sądu. W badanej próbie nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, powodujących konieczność zapłacenia odsetek.

(akta kontroli str. 209-213)

W wyniku analizy dwóch zamówień publicznych z badanej próby wydatków²⁵, pod kątem prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówienia publicznego oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁶ oraz jednego zamówienia publicznego²⁷ pod kątem zgodności z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych²⁸ nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę urządzeń sieciowych SAN przeprowadzone zostało w trybie podstawowym, bez negocjacji, zgodnie z art. 275 pkt 1 nowej ustawy Pzp. Zamówienie na wykonywanie usług poligraficznych dla SN zostało przeprowadzone w trybie zapytania o cenę, zgodnie z art. 69 ustawy Pzp. Wyboru wykonawcy prac remontowych w służbowym lokalu mieszkalnym dokonano zgodnie z zasadami określonymi w piśmie Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego²⁹. Analizowane zamówienia zostały zrealizowane i rozliczone w 2021 r.

(akta kontroli str. 214-266)

Pierwszy Prezes SN sprawowała nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej w części 04 w 2021 r. zgodnie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, m.in. poprzez sporządzanie bieżących analiz dotyczących:

- stopnia realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa,
- prawidłowości wykorzystania środków finansowych,
- zaangażowania środków zaplanowanych na wydatki oraz skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym.

Na podstawie przeprowadzonych analiz dokonywano zmian w planie w ujęciu rzeczowo-finansowym oraz blokad, a także sporządzano kwartalne sprawozdania

²³ § 4040, § 4110, § 4120, § 4140 w rozdziale 75102 (5133,9 tys. zł) i 75114 (735,4 tys. zł).

²⁴ Ang. monetary unit sampling (MUS), tj. metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji. W ten sposób wylosowano 47 dowodów księgowych na kwotę 8460,1 tys. zł oraz dobrane celowo 33 dowody księgowe na kwotę 347,7 tys. zł, w tym 25 dowodów księgowych Izby Dyscyplinarnej na kwotę 138,8 tys. zł.

²⁵ Sukcesywnie wykonywanie usług poligraficznych dla SN za łączną kwotę 265,9 tys. zł oraz wykonanie prac remontowych wraz z zabudową kuchenną i montażem sprzętu AGD w służbowym lokalu mieszkalnym za łączną kwotę 85,7 tys. zł.

²⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.- obowiązująca do 31 grudnia 2020 r. dalej: ustawa Pzp.

²⁷ Dostawa urządzeń sieciowych SAN za kwotę 548,6 tys. zł.

²⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm., dalej: nowa ustawa Pzp.

²⁹ Pismo nr KPP-156/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie uzyskiwania trzech ofert, gdy wartość zamówienia wynosi więcej niż 10,0 tys. zł brutto, a mniej niż 30,0 tys. euro netto.

z realizacji budżetu, które były przedkładane do zaopiniowania przez Kolegium Sądu Najwyższego. Szczegółowe zasady sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi zostały uregulowane w zarządzeniu Pierwszego Prezesa SN³⁰.

(akta kontroli str. 197-206)

W 2021 r. w Sądzie nie planowano i nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 66, 72)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Na podstawie analizy 6,1% wydatków w części 04 Sąd Najwyższy, ustalono, że były one niezbędne dla zapewnienia prawidłowego i sprawnego funkcjonowania Sądu. Objęte kontrolą wydatki dokonywane były w granicach posiadanych środków oraz kwot ujętych w planie finansowym oraz zrealizowane w sposób celowy i gospodarny. Zbadane przez NIK zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2021 r. dysponenta części 04 Sąd Najwyższy, które obejmowały także dane dotyczące Izby Dyscyplinarnej³¹:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) oraz o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). Kwoty wykazane w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania te sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Analiza wdrożonej w Sądzie polityki zarządzania ryzykiem i mechanizmów sporządzania sprawozdań wykazała, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 57-58, 81-83, 159, 307-481)

W okresie od 17 grudnia 2021 r. do 31 stycznia 2022 r. audytor wewnętrzny przeprowadził badanie sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych³² za trzy kwartały 2021 r., w wyniku którego stwierdził, że były one sporządzone prawidłowo i rzetelnie pod względem merytorycznym i formalno-

³⁰ Zarządzenie nr 5/2019 z 25 stycznia 2019 r. w sprawie zasad sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi.

³¹ Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie prowadziła odrębnych ksiąg rachunkowych i nie sporządzała sprawozdań budżetowych.

³² Miesięcznych Rb-23, Rb-27, Rb-28; kwartalnych Rb-N, Rb-Z i Rb-70.

rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z ewidencją księgową.

(akta kontroli str. 511-527)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Sądzie³³ dokonano jednej korekty rocznego sprawozdania Rb-28³⁴ w zakresie zobowiązań, wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

(akta kontroli str. 78-83)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Skontrolowane sprawozdania zostały opracowane w prawidłowy sposób i terminowo przekazane.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 13 kwietnia 2022 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś
/-/

³³ Do 1 kwietnia 2022 r.

³⁴ Korektę sporządzono 3 marca 2022 r. (pierwotne sprawozdanie sporządzono 7 lutego 2022 r.)

³⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.